

UMOWA NA USŁUGI – obowiązkowe w świetle ustawy Pzp elementy umowy

ZAPISY OBLIGATORYJNE W PRZYPADKU KAŻDEJ UMOWY NA USŁUGI			
	Obowiązkowy element umowy na usługi (Pzp)	Podstawa prawna	Uwagi
1.	Planowany termin zakończenia usługi oraz w razie potrzeby: Planowane terminy wykonania poszczególnych części usługi, określone: • w dniach • w tygodniach • w miesiącach • lub latach chyba że wskazanie daty wykonania umowy jest uzasadnione obiektywną przyczyną	art. 436 pkt 1 Pzp zob. także art. 434 Pzp	✓ Zapis obowiązkowy dla każdej umowy na usługi (niezależnie od przedmiotu umowy, okresu, na jaki umowa została zawarta, wartości zamówienia czy trybu poprzedzającego zawarcie umowy); ✓ Zamawiający ma obowiązek co do zasady określić termin zakończenia realizacji umowy nie konkretną datą, ale przez wskazanie okresu, w którym wykonawca ma wykonać przedmiot umowy; ✓ Wyjątkowo, gdy jest to uzasadnione specyfiką zamówienia, można określić termin za pomocą konkretnej daty; ✓ W przypadku kontraktów długoterminowych można przewidzieć w razie potrzeby postanowienie dotyczące planowanego terminu wykonania poszczególnych części świadczenia.

2.	Warunki zapłaty wynagrodzenia	art. 436 pkt 2 Pzp zob. także art. 443 Pzp	✓ Zapis obowiązkowy dla każdej umowy na usługi (niezależnie od przedmiotu umowy, okresu, na jaki umowa została zawarta, wartości zamówienia czy trybu poprzedzającego zawarcie umowy); ✓ Warunkami mogą być np. zasady sporządzania protokołów odbioru, załączników do protokołów, decyzji organów itp. ✓ Zob. także art. 443 Pzp w zakresie <u>płatności wynagrodzenia w częściach</u> po wykonaniu części umowy i <u>udzielania zaliczek</u> – zapis jest obowiązkowy w przypadku umów zawartych na okres dłuższy niż 12 miesięcy, jednak Pzp nie ogranicza tej możliwości także w umowach zawartych na okres krótszy niż 12 miesięcy;
3.	Łączna maksymalna wysokość kar umownych, których mogą dochodzić strony	art. 436 pkt 3 Pzp	✓ Zapis obowiązkowy dla każdej umowy na usługi (niezależnie od przedmiotu umowy, okresu, na jaki umowa została zawarta, wartości zamówienia czy trybu poprzedzającego zawarcie umowy); ✓ Pzp ani KC nie określają konkretnych limitów kar umownych; ✓ Kara umowna powinna zmierzać do naprawienia szkody wyrządzonej zamawiającemu z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez wykonawcę, nie powinna stanowić dla zamawiającego źródła zysku; ✓ Limit określa się dla zamawiającego i dla wykonawcy; ✓ Określając górny limit kar umownych zamawiający powinien wziąć pod uwagę: zakres, rodzaj naruszenia, wielkość i specyfikę przedmiotu zamówienia, zasadę proporcjonalności i uczciwej konkurencji; ✓ Nadmierny limit kar umownych może spowodować małą liczbę ofert w postępowaniu lub rozbieżność cen ofert wynikającą z odmiennego szacowania ryzyk przez wykonawców.

DODATKOWE ZAPISY OBLIGATORYJNE W PRZYPADKU UMOWY NA USŁUGI, PRZEWIDUJĄCEJ WYMAGANIA OKREŚLONE W ART. 95 UST. 1 USTAWY PZP (ZAKRES MINIMALNY)

4.	Postanowienia dotyczące sposobu dokumentowania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę	art. 438 ust. 1 Pzp	✓ Zapis obowiązkowy dla każdej umowy na usługi (niezależnie od okresu, na jaki umowa została zawarta) ✓ W celu weryfikacji zatrudniania przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę, osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, w umowie na usługi zamawiający może żądać <u>w szczególności</u>: • oświadczenia zatrudnionego pracownika; • oświadczenia wykonawcy (lub podwykonawcy) o zatrudnieniu pracownika na podstawie umowy o pracę; • poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o pracę zatrudnionego pracownika; • innych dokumentów; - wszystkie ww. muszą zawierać informacje, w tym dane osobowe, niezbędne do weryfikacji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w szczególności: (-) imię i nazwisko zatrudnionego pracownika, (-) datę zawarcia umowy o pracę, (-) rodzaj umowy o pracę, (-) zakres obowiązków pracownika
5.	Postanowienia dotyczące kontroli spełniania przez wykonawcę lub podwykonawcę wymagań dotyczących zatrudnienia na podstawie umowy o pracę	zob. art. 95 ust. 1 Pzp	
6.	Postanowienia dotyczące sankcji z tytułu niespełnienia wymagań określonych w art. 95 ust. 1 ustawy Pzp		

DODATKOWE ZAPISY OBLIGATORYJNE W PRZYPADKU UMOWY NA USŁUGI ZAWARTEJ NA OKRES DŁUŻSZY NIŻ 6 MIESIĘCY

Obowiązkowe są postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia¹:

7.	Poziom zmiany ceny materiałów lub kosztów, uprawniający strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia	art. 439 ust. 2 pkt 1 Pzp	✓ Może być określony procentowo lub kwotowo; ✓ Pzp nie określa minimalnego ani maksymalnego poziomu zmiany; ✓ Uprawnienie do żądania zmiany wynagrodzenia nie powstanie w przypadku dowolnej zmiany cen materiałów i kosztów, lecz tylko w przypadku osiągnięcia określonego w umowie poziomu; ✓ Ocena, jaki poziom zmiany cen materiałów lub kosztów będzie odpowiedni musi uwzględniać specyfikę danej branży, uwarunkowania danego zamówienia, jego przedmiot i elementy, które mogą znacząco wpływać na równowagę ekonomiczną stron w toku realizacji zamówienia.
8.	Początkowy termin ustalenia zmiany wynagrodzenia	art. 439 ust. 2 pkt 1 Pzp zob. art. 439 ust. 3 Pzp	✓ Jeżeli umowa została zawarta po upływie 180 dni od dnia upływu terminu składania ofert, początkowym terminem ustalenia zmiany wynagrodzenia jest dzień otwarcia ofert, chyba, że zamawiający określi termin wcześniejszy (art. 439 ust. 3 Pzp); ✓ Konstruując zapisy umowy zamawiający zdecyduje, z którego momentu ceny materiałów i kosztów będą brane pod uwagę, aby można było ustalić, czy doszło do ich zmiany, a jeśli tak, to czy poziom tej zmiany przekracza wartość wskazaną przez zamawiającego, co ma znaczenie dla powstania uprawnienia do żądania zmiany wynagrodzenia.

¹ Przez **zmianę ceny materiałów lub kosztów** rozumie się wzrost odpowiednio cen lub kosztów, jak i ich obniżenie, względem ceny lub kosztu przyjętych w celu ustalenia wynagrodzenia wykonawcy zawartego w ofercie (art. 439 ust. 4 Pzp)

9.	Sposób ustalania zmiany wynagrodzenia • z użyciem odesłania do wskaźnika zmiany ceny materiałów lub kosztów, w szczególności wskaźnika ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego <u>lub</u> • przez wskazanie innej podstawy, w szczególności wykazu rodzajów materiałów lub kosztów, w przypadku których zmiana ceny uprawnia strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia	art. 439 ust. 2 pkt 2 Pzp	✓ Zasadniczym celem określenia przez zamawiającego sposobu ustalenia zmiany wynagrodzenia jest określenie kwoty wynagrodzenia uwzględniającej zaistniałe zmiany ceny materiałów lub kosztów oraz jej wpływu na koszt wykonania zamówienia
----	---	---------------------------	--

10.	Sposób określenia wpływu zmiany ceny materiałów lub kosztów na koszt wykonania zamówienia oraz określenie okresów, w których może następować zmiana wynagrodzenia wykonawcy	art. 439 ust. 2 pkt 3 Pzp	✓ Zamawiający ma obowiązek określenia, w jakich sytuacjach i jakimi metodami należy wykazać, że zmiana cen materiałów lub kosztów oddziałuje na koszt wykonania zamówienia; ✓ Wykonawca powinien wykazać, że zmiana cen materiałów lub kosztów wpływa na koszt wykonania zamówienia²; ✓ Okresy, w których może następować zmiana wynagrodzenia – zamawiający zobowiązany jest określić w klauzulach umownych z jaką częstotliwością będzie można o zmianę wynagrodzenia wystąpić; ✓ Prawidłowe określenie ww. okresów musi uwzględniać specyfikę branży, uwarunkowania danego zamówienia, przedmiot zamówienia, wahliwość cen materiałów lub kosztów i inne elementy, które mogą znacząco wpływać na równowagę ekonomiczną stron w toku realizacji zamówienia.
11.	Maksymalna wartość zmiany wynagrodzenia, jaką dopuszcza zamawiający w efekcie zastosowania postanowień o zasadach wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia	art. 439 ust. 2 pkt 4 Pzp	✓ Zamawiający musi ustalić maksymalny pułap zmiany wynagrodzenia za dane zamówienie publiczne; ✓ Może to być określone jako maksymalna kwota, o którą wynagrodzenie może zostać powiększone, albo jako maksymalny procent liczony od wartości pierwotnego wynagrodzenia.
12.	Waloryzacja wynagrodzenia podwykonawcy – wykonawca, którego wynagrodzenie zostało zmienione zgodnie z art. 439 ust. 1-3 Pzp zobowiązany jest do zmiany wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy, z którym zawarł umowę, w zakresie odpowiadającym zmianom cen i materiałów lub kosztów dotyczących zobowiązania podwykonawcy	art. 439 ust.5 Pzp	✓ Skutki wynikające ze zmiany wynagrodzenia wykonawcy powinny również dotyczyć podwykonawców, z którymi wykonawca ten zawarł umowy;

² nie jest wykluczone, w określonym stanie faktycznym, skonstruowanie przedmiotowej klauzuli w taki sposób, że nie będzie konieczne przedkładanie przez wykonawcę dokumentów w celu wykazania wpływu na koszt wykonania zamówienia

DODATKOWE ZAPISY OBLIGATORYJNE W PRZYPADKU UMOWY NA USŁUGI ZAWARTEJ NA OKRES DŁUŻSZY NIŻ 12 MIESIĘCY

13.	Wysokość kar umownych naliczanych wykonawcy z tytułu braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom z tytułu zmiany wysokości wynagrodzenia, o której mowa w art. 439 ust. 5 ustawy Pzp	art. 436 pkt 4 lit. a) Pzp zob. art. 439 ust. 5 Pzp	✓ Wykonawca, którego zamówienie zostało zmienione zgodnie z art. 439 ust. 1-3 Pzp zobowiązany jest do zmiany wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy; ✓ Zamawiający jest zobowiązany wprowadzić do umowy zapis o naliczeniu kary umownej dla wykonawcy w przypadku niezrealizowania ww. obowiązku, za: (-) brak zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy, (-) nieterminową zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy.
14.	Zasady wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia w przypadku zmiany <u>stawki podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego</u> , jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez wykonawcę	art. 436 pkt 4 lit. b) Pzp	Każda umowa w sprawie zamówienia publicznego zawarta na okres dłuższy niż 12 miesięcy musi zawierać tego typu klauzulę; ✓ Zmiana wynagrodzenia wykonawcy powinna być adekwatna do zmiany czynników, w nawiązaniu do których określono wynagrodzenie wykonawcy, ma ona wynikać wprost z zaistniałej zmiany przepisów prawa. ✓ Ciężar wykazania zwiększonych kosztów ciąży na wykonawcy. ✓ W umowie należy zawrzeć postanowienia dotyczące przedstawienia przez wykonawcę środków dowodowych stanowiących podstawę do dokonania obliczeń ustalających zmiany wynagrodzenia. ✓ W umowie należy zawrzeć zapisy proceduralne, odnoszące się m.in. do terminu i sposobu wprowadzenia zmian. ✓ W przypadku zmiany przepisów, które będą prowadziły do zmniejszenia kosztów związanych z realizacją zamówienia, ciężar wykazania będzie po stronie zamawiającego. ✓ Klauzule muszą być odpowiednie, tzn. na tyle precyzyjne i szczegółowe, aby w toku realizacji umowy strony mogły dokonać procesu zmian według opisanej krok po kroku procedury.

15.	Zasady wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia w przypadku zmiany: • <u>wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę</u> albo • <u>minimalnej stawki godzinowej</u> ustalonych na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez wykonawcę	art. 436 pkt 4 lit. b) Pzp	Zob. wyżej
16.	Zasady wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia w przypadku zmiany: • <u>zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym</u> lub • <u>ubezpieczeniu zdrowotnemu</u> lub • <u>wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne</u> lub • <u>wysokości stawki składki na ubezpieczenie zdrowotne</u> jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez wykonawcę	art. 436 pkt 4 lit. b) Pzp	Zob. wyżej

17.	Zasady wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia w przypadku zmiany zasad gromadzenia i wysokości wpłat do pracowniczych planów kapitałowych , o których mowa w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 46) jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez wykonawcę	art. 436 pkt 4 lit. b) Pzp	Zob. wyżej
18.	Obowiązek zapłaty wynagrodzenia w częściach, po wykonaniu części umowy lub udzielenia zaliczki na poczet wykonania zamówienia	art. 443 ust.1 Pzp art. 443 ust. 3 Pzp	✓ Zamawiający jest zobowiązany do określenia w umowie, jaki procent wynagrodzenia będzie wypłacał za poszczególne części. ✓ W przypadku zamówień na usługi powtarzające się okresowo lub ciągłe można będzie stosować np. rozliczenia miesięczne lub kwartalne. ✓ To od zamawiającego zależy, jaki model płatności częściowych przyjmie, musi jednak pamiętać o określeniu, jaki procent wynagrodzenia będzie wypłacał za poszczególne części i jaka będzie wartość ostatniej części (ostatnia część wynagrodzenia nie może wynosić więcej niż 50% wynagrodzenia należnego wykonawcy). ✓ Zapisy umowy muszą być dostosowane do specyfiki udzielanego zamówienia; postanowienia uzależnione są od charakteru i rodzaju zamówienia, jego zakresu i wielkości, a także sposobu oraz terminu realizacji. ✓ Jeżeli zamawiający nie przewiduje płatności częściowych w umowach zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, to zobowiązany jest przewidzieć udzielanie wykonawcy zaliczek, pozwalających na płynne finansowanie kolejnych etapów zamówienia. ✓ Zaliczka nie może być mniejsza niż 5% wynagrodzenia należnego wykonawcy.

19.	Obowiązek określenia w umowie procenta wynagrodzenia wypłacanego za poszczególne części	art. 443 ust. 2 Pzp	✓ Procentowa wartość ostatniej części wynagrodzenia nie może wynosić więcej niż 50% wynagrodzenia wykonawcy. ✓ Zob. również niektóre uwagi do pkt 18.
-----	--	---------------------	--